

stekljar

GLASILO DELAVCEV STEKLARNE HRASTNIK

Izhaja od leta 1959
Letnik XXXIV, št. 2
Hrastnik, 5. 3. 1993

Podjetje zanima socialna varnost prizadetih

Naša pot naprej

Zaradi začasne ustavitve proizvodnje embalažnega stekla bo določeno število delavcev ostalo brez dela. Ključno vprašanje, ki vse vodilne v podjetju spremlja že ves čas uresničevanja kratkoročnega programa za sanacijo razmer v Steklarni je, kako zadržati čim večje število delovnih mest in se pri tem ne oddaljiti od ključnega merila – to je rentabilne proizvodnje; na evropske trge bi morali izvoziti prek 80 odstotkov izdelkov.

Zaradi socialne varnosti vseh prizadetih in zaradi dejstva, da začasno brezposelni predstavljajo za podjetje strošek, določen po kolektivni pogodbi, je v interesu podjetja, da v čim krajšem času prerazporedi večino začasno brezposelnih delavcev na produktivna delovna mesta in si s tem zagotovi povečan obseg realizacije in s tem zmanjšanje stalnih stroškov v preostali proizvodnji. Ni mogoče pričakovati prezaoposlitve vseh začasnih tehnoloških viškov, torej bo del delavcev postalo trajni višek v podjetju, večji del pa bi lahko s dokvalifikacijo, prekvalifikacijo, in novimi deljavnostmi prerazporedili in dosegali maksimalne možne finančne učinke. S tem bi pozitivno vplivali na bilanco uspeha celotnega podjetja.

S tem namenom smo delno že, delno pa še bomo izpeljali naslednje ukrepe za prezaoposlitve začasnih tehnoloških viškov.

1. Uvedba četrte izmene v polavtomatski proizvodnji v programu razsvetljavnega stekla ima istočasno več pozitivnih učinkov; delovno mesto priskrbimo 70 delavcem, formiranje štirih brigad MDR povečuje realizacijo v programu razsvetljavnega stekla od 10 do 15 %, zmanjšujejo se fiksni proizvodni stroški, programu kot celoti je zagotovljena rentabilnost.

Štiriizmensko delo v tem delu proizvodnje smo uresničili 15. februarja letos, pri čemer pričakujemo trimesečni čas za priučitev; s petnajstim majem pa bi morali že začeti dosegati pričakovane učinke. Za uresničitev tega ukrepa ni potrebna nikakršna naložba, vsa sredstva so na razpolago.

2. Ponovni zagon I kadne peči v jesenskem delu leta 1993 v program pogrnjene mize temelji na agresivnejši prodaji širšega izbora izdelkov na konvertibilnem področju v več barvah stekla. Opuščen program dimnega stekla iz preteklosti bo kot dopolnitev proizvodov iz belega stekla, obenem pa moramo preučiti tudi že nekaj let staro zamisel o maloserijski proizvodnji dražjih prešanih izdelkov. Celotna linija bi zaposlovala okoli 70 delavcev, obratovanje linije pa bi pozitivno vplivalo na rentabilnost danes obratujoče linije izdelkov za pogrnjeno mizo.

Zagon celotne linije ne zahteva znatnih finančnih sredstev, celotno investicijsko vlaganje ne presega 300.000,00 DEM.

3. Dekorirnica je le servis za potrebe Steklarne, njene storitve v preteklosti nismo tržili. Ker velik del kozarcev v tujini prodamo kupcem dekoratorjem, obstajajo vse možnosti, da jim ponudimo že dekoriran kozarec. Že prve ponudbe takih storitev zagotavljajo možnost dekoriranja kozarcev in drugega blaga za pogrnjeno mizo, pri čemer bi lahko s tem aktivirali tretjo izmeno v tem obratu, pri tem zaposlili okoli 10 ljudi, povečali realizacijo in zmanjšali fiksne stroške na enoto proizvoda brez investicijskih vlaganj. Kljub temu moramo zaradi dviga kakovosti dekoriranja resno razmisliti o postavitvi štiribarvnega sitotiskarskega stroja in zamenjave žgalne peči s plinsko, kar bi precej zmanjšalo obratovne stroške celotnega obrata.

4. Vsi komercialni posli, ki ne zadevajo prodaje proizvodnega programa Steklarne, bodo v prihodnje tekli prek novo ustanovljenega podjetja v lasti Steklarne Hrastnik. Podjetje sicer ne bo zaposlilo mnogo ljudi in s tega stališča ni pomembno. Pomembno bo predvsem zaradi zelo rentabilnega poslovanja na tem segmentu, ki ga omogoča dobro poznavanje določenih trgov in tržnih poti. Kljub temu predvidevamo še v tem letu zaposliti v okviru te dejavnosti do pet ljudi.

5. Ker je v Steklarni zaposlenih relativno dosti delavcev s statusom invalidov, bomo ustanovili invalidsko podjetje tudi v funkciji podjetniškega inkubatorja, ki bo s svojimi konkurenčnimi možnostmi ponujalo določene storitve podjetju Steklarni, bližnji in širši okolici za varstvo in zavarovanje objektov, čiščenje poslovnih prostorov, raznih vzdrževalnih del in drugega. Dejavnosti, ki se bodo tako razvi-

jale v okviru invalidskega podjetja in bodo sčasoma prerasle določene okvire, se bodo lahko potem izločile iz invalidskega podjetja ter se razvijale v skladu z tržnimi možnostmi in sposobnostjo delavcev, ki bodo vodili te dejavnosti.

Za zdaj je težko oceniti vse pozitivne učinke ustanovitve invalidskega podjetja, vsekakor pa bo lahko zaposlovalo v prvi fazi večino delovnih invalidov ter nudilo možnost porajanja zametkov novih dejavnosti in podjetij v okolju, ki je bistveno bolj prijazno, kot je sicer normalen tržni prostor.

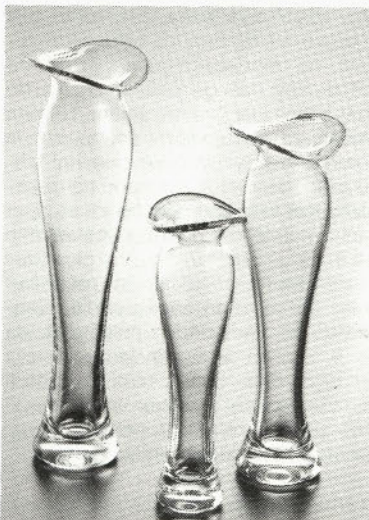
6. Proizvodnja enostavnejše kartonske embalaže naj bi organizirali v okviru samostojnega podjetja v skladiščnih prostorih Steklarne Hrastnik. Mesečno naj bi v njej izdelali do 500.000 kosov embalaže.

Pri tem bi letos poskušali pokriti potrebe Steklarne v celoti, obenem pa ponuditi vaše zmogljivosti drugim podjetjem.

Proizvodnja kartonske embalaže bi zaposlovala do 15 delavcev, v večini invalidov, in bi pri tem brez večjih investicijskih vlaganj mesečno ustvarila med 100 in 150.000 DEM prometa. Končni učinek vpeljave lastne proizvodnje vidimo tudi v zmanjševanju stroškov za embalažo do 15 %.

7. Velik del zaposlenih v orodjarni je zdaj vezan na usodo programa embalažnega stekla. Zato je nujno napeti vse sile za pridobitev novih poslov iz obstoječega programa, kot iz programa splošnega strojništva in kar najbolj

Steklo je postalo pomembna likovna sestavina: je del pohištva, dekoracije in uporaben predmet

kompenzirati izpad internih naročil orodjarni.

Ob vseh naštetih dejavnostih, ki naj bi omogočile prezaoposlitve zdaj eviden-tiranih začasnih tehnoloških viškov, povečevanje eksterne realizacije in zmanjševanje fiksnih stroškov, ostaja še kup drugih, ki tečejo v isti smeri in niso bile eksplicitno omenjene. Posebno moram omeniti fržno, finančno in tehnološko analizo nadomestnega programa ob morebitni trajnejši zaustavitvi proizvodnje embalažnega stekla.

Zaradi zaščite poslovnih interesov podjetja lahko omenim, le da gre za program, ki bi v celoti izkoristil zmogljivosti razpoložljivega talilnega objekta, na katerega bi bila instalirana ena linija, ki bi dnevno ustvarila za 30.000 DEM izdelkov, pri čemer bi morali izvoziti na konvertibilni trg prek 90 % proizvodnje.

Program bi zaposloval od 60 do 80 delavcev in bi dosegel, da bi bila povprečna cena 1 kilograma steklenih izdelkov od 1,10 do 1,40 DEM.

Z ozirom na nizka investicijska vlaganja (med 1 in 2 mio DEM) in veliko intenziteto v pripravi na vseh področjih je povsem realno pričakovati dokončno odločitev v zvezi s tem projektom v drugi polovici tega leta.

Ob vseh naštetih dejavnostih prav gotovo zanima vse, kaj bo z obratom IS oziroma programom embalažnega stekla.

Vodstvo podjetja išče na podlagi selektivnega pristopa pri sprejemanju naročil za program embalažnega stekla možnost obratovanja dveh od štirih IS linij, pri čemer bi s kombinacijo programa za domače potrebe in izvoz zagotovili takšne prihodke na teh linijah, ki bi vsaj delno pokrili pri tem nastale izgube.

V ospredju zanimanja vodstva je nedvomno, da poišče zaposlitev za večino vseh v Steklarni, žal pa smo morali zaradi pomanjkanja dela nekaj ljudi le poslati na čakanje. Vsi, ki so do danes dobili sklep o začasnem prenehanju potreb po delu delavca, bodo dobili takšno nadomestilo osebnega dohodka kot ga določa kolektivna pogodba. Na delo se bodo vrnili najkasneje po šestih mesecih.

Z vsemi dejavnostmi vodstva podjetja je v celoti seznanjen sindikat in delavski svet, ki zaenkrat podpirata politiko vodstva in se vanjo tudi aktivno vključujeta. Zato ocenjujem sodelovanje omenjenih partnerjev kot solidno in konstruktivno ter upam, da bo takšno ostalo tudi v prihodnje, kajti le ob podpori in razumevanju problematike celotnega kolektiva obstajajo možnosti, da bi razmere v podjetju sanirali v zaželenem obsegu.

Stojan Binder

Rezultati obrata razsvetljave ugodni

Izguba trga na tih nekdanje Jugoslavije, kjer smo v času stabilnih razmer prodali večino avtomatsko izdelanega embalažnega stekla ter povečano povpraševanje po razsvetljavnem steklu na evropskih trgih nam je narekvalo oživitvev oziroma povečanje ročne in polavtomatske proizvodnje. Poslovna odločitev vodstva Steklarne je bila, da kljub pričakovanim tehnološkim presežkom delavcev sprejme v uk določeno število mladih ljudi za ročno proizvodnjo. Po šestih mesecih intenzivnega dela in tudi precejšnji selekciji so dosežki zelo dobri.

K dobrim rezultatom programa razsvetljavnega stekla je prispeval tudi pravilnik o stimulaturnem nagrajevanju, saj dejansko stimulira dobro delo. Steklarji pa so nedvomno dojel, da s kakovostnim delom lahko dosežejo tudi boljše plače.

Ker smo ustvarili ustrezne delovne pogoje, se je v času zmanjševanja obsega avtomatske proizvodnje oblikoval predlog, da v polavtomatski proizvodnji uvedemo delo v štirih izmenah, ter na tak način zaposlimo vsaj del presežnih delavcev iz avtomatske proizvodnje. Oblikovali smo nove izobraževalne delavnice: štiri na MDR 4 (kristal) in dve na MDR-1 opal kristal in na tak način zaposlili 70 delavcev, večinoma takih, ki so že imeli opravka s steklom. Tako bo njihovo izobraževanje tudi hitrejše in uspešnejše. Danes so že vidni dosežki, upamo pa, da se ne bo ponovil neuspeh štiriizmenkega dela iz leta 1991, ki mu je takrat botrovalo veliko subjektivnih vzrokov. Zavedati se tudi moramo, da s takim načinom dela rešujemo delavce, ki v tovarni delajo 20, 25 ali celo več let. Kar pa je bistveno, zagotavljamo si večjo prodajo izdelkov, večinoma že znanim kupcem. Z izdelki bele razsvetljave kratkih serij pa lahko uspešno konkuriramo v svetu dokaj razširjeni avtomatski izdelavi.

Letos smo dosegli tudi, da v čisti ročni proizvodnji dela več brigad, kot je bilo planirano in da so proizvodni rezultati obrata razsvetljave doslej zelo ugodni. Za primer podatek, da bo februarska proizvodnja tega obrata, če jo primerjamo z enakim mesecem preteklega leta, večja za okrog četrtno.

V času zaostrenih gospodarskih razmer, splošne recesije v svetu, velikih socialnih stisk, tisočev nezaposlenih delavcev, je upravičeno vprašanje, kakšna bo prihodnost Steklarne Hrastnik. Njeno 130-letno delovanje je temeljilo na ročni proizvodnji izdelkov, ki je dajala zaposlitev mnogim delavcem, in družinam domačega kra-

ja. Ročna proizvodnja je omogočala razvoj nove proizvodnje. Danes žal ugotavljamo, da je prav pri ročni predelavi stekla zaostal tehnološki razvoj, še zlasti v dodelavi. To pa nam povzroča nepredvidene odpadke, včasih celo večje kot je sama napaka stekla. Zato je naša prihodnja naloga, da z manjšimi investicijami posodobimo ta del proizvodnje.

Pri kakovosti izdelkov moramo zgraditi sistem, ki nam bo zagotavljal stalno prisotnost na evropskih trgih.

95 odstotkov izdelkov izvozimo na zahtevna zahodna tržišča. Pot do njih je bila dolga. Začeta je bila že v davnem letu 1936. Po drugi svetovni vojni, leta 1953, je bila znova začeta, zato pa vse do danes nepretrgoma, čeprav včasih tudi težka. Zdaj vemo, bila je prava. Vemo tudi, da bitke s konkurenti ne smemo izgubiti. Eden od preizkusov našega dela in znanja bo spet bližnji Hanoverski sejem. Na tem največjem evropskem sejmu stekla bomo predstavili izdelke z novimi tehnikami izdelave, in poudarki na dekoraciji. Kot kažejo modni trendi so spet zanimivi izdelki iz obdobja šestdesetih let. To pa je program, ki smo ga v Steklarni dobro obvladali in prepričani sem, da bomo to znali potrditi. Nedvomno se nam odpira priložnost, da se v zadnjih letih omajana tradicija ročnega dela zopet utrdi in potrdi spoznanje, da je delo vrednota, ki smo se je v preteklosti premalo zavedali in jo zato tudi premalo cenili.

Franc Vidovič

Obisk mednarodnega sejma Ambiente Frankfurt '93

Naslovno sporočilo priložnostne sejemске publikacije Steklarne Schott Cristal (Z. R. Nemčija) je:

Tržnih uspehov ne dosežemo iz p sarniškega fotelja

Za boljše razumevanje te misli v nadaljevanju opisuje pomen navzočnosti na trgu samem – od obiskov in nastopov na sejmih do neposrednega stika s tržiščem: srečanja in dogovarjanja s kupci, preverjanja utripa konkurence, zasledovanje oblikovalskih trendov. V takem kontekstu smo tudi predstavniki Steklarne Hrastnik obiskali znani frankfurtski sejem **Ambiente '93**. Za razliko od nekaj let nazaj to ni bil predvsem ogled sejma. Na sejmu smo namreč intenzivno obdelovali tržišče pogrnjene mize (mišljena so delovna srečanja z vsemi pomembnimi kupci tega programa) in tako ob samem sejmu sproti preverjali aktual-

nost naše ponudbe oziroma zahtev naših kupcev. O teh srečanjih in dogovorih je izdelano tudi posebno, obširno poročilo.

Vsekakor je tak način obiska oziroma sodelovanja na sejmu priložnost za merjenje trženskega utripa določene branže. Tu smo lahko ugotovili, kakšna je naša pozicija v Evropi, kjer so drugi, kaj moramo razvojno storiti itd. In kakšna je situacija? Na evropskem trgu (ta je v kontekstu trženja programa pogrnjene mize Steklarne Hrastnik odločilen) obstajajo steklarski veliki – npr. St. Gobain, Durand, Rocco Bormioli, Pasabace, katerim ni mogoče konkurirati niti v tehnologiji, še manj pa v obsegu asortimenta.

Obstajajo tržne niše, kjer lahko dovolj spodobno tržijo tudi manjše steklarne, če seveda zmorejo določeno kakovost (ta je osnova za navzočnost na omenjenih trgih) in če znajo najti potrebne tržne poti. Steklarna Hrastnik to zmore, njena hiba je le preozek izbor izdelkov. Pri tem ostaja odprto tudi vprašanje kakovosti, dekoracije in možnosti barvnega stekla, npr. barvni feeder).

Ker naš položaj na evropskem trgu poznamo, je za Steklarno Hrastnik razmeroma jasna razvojna opredelitev programa namiznega stekla:

- kakovost zadržati in izboljševati doseženo raven,
- asortimansko širjenje – v kratkoročnem obdobju – glede na dogovore in izhodišča sejma v Frankfurtu,
- določno opredeliti možnost kvalitativnega dekoriranja,
- določno opredeliti možnost barvnega stekla,
- določno opredeliti možnost izboljšanja steklene mase v ročni proizvodnji za dopolnilni asortiman (npr. pihani vrči ipd.).

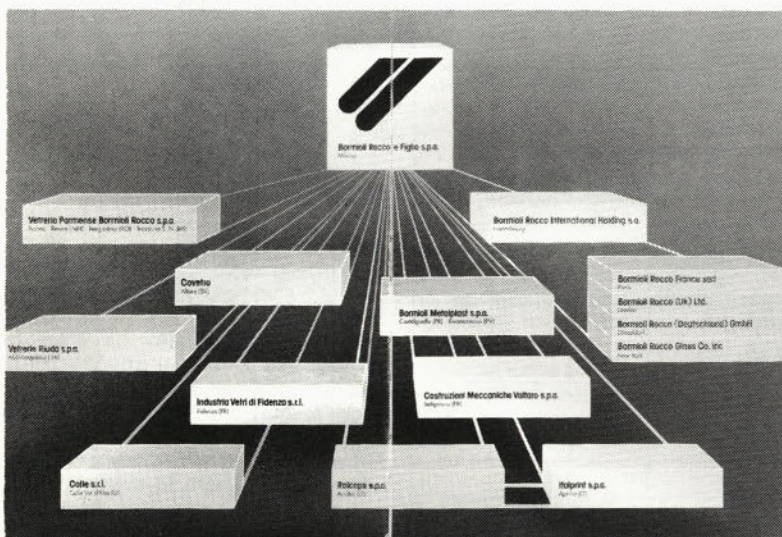
Vse omenjene razvojne opredelitve so kratkoročnega značaja, nekatere –

npr. občutna razširitev asortimana H-28 bodo zaživele v nekaj mesecih, za druge bo potrebno malo več časa. Posebej je v tej navezi pomembno ponovno aktiviranje I-banje (bivša dimna), za kar potekajo intenzivna iskanja – temu bo npr. namenjen tudi sestanek 3. marca s predstavniki nemškega in italijanskega trga.

Vsekakor je dejstvo, da Steklarna Hrastnik temeljito zasleduje evropska tržna dogajanja in v njih neposredno uspešno sodeluje. Prav medeni pa ti časi niso za nikogar. Vendar je splošno prepričanje, da se je ravno zdaj treba intenzivno razvojno pripravljati za jutri.

Slavko Marcen

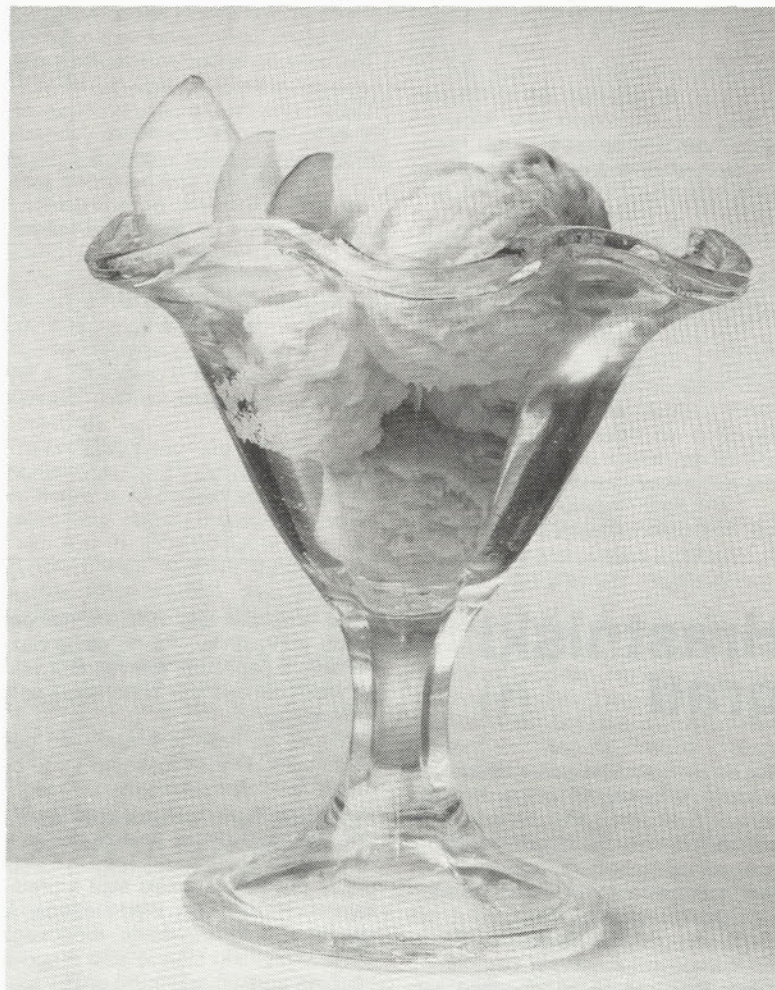
Bormioli Rocco: Že shematski prikaz firme pove, da je to eden »velikih«.

Naša nova serija kozarcev CLAUDIA za H-28.

Nova sadna kupa VERA (Podobno sadno kupo nudi »veliki« konkurent v »samo« osmih izvedbah: barva, sat, itd.).

Kako razmišlja sindikat

svojo socialno varnost čutiti tudi močno pripadnost tovarni, saj mnogi izhajajo iz starih steklarskih družin, in so že več generacij povezani s Steklarno.

Na zadnji seji sindikata z vodstvom podjetja pa smo med drugim dobili tudi odgovor na januarske sindikalne zahteve. Večini naših zahtev je bilo ugodeno, nekatere so že bile uresničene, uresničitev drugih pa še teče. Za člane sindikata je ena najpomembnejših zahtev, ki smo jih naslovili na vodstvo podjetja, da pripravi program za reševanje presežnih delavcev. Čeprav je ta program še v fazi dokončne izdelave, pa se je delna realizacija že pričela.

Po dogovoru s steklarji so bile oblikovane štiri nove brigade MDR-4, s tem pa je bila omogočena preizposlitev šestdesetim delavcem iz obrata embalaže. Novooblikovane brigade so že pričele delati, kažejo pa se že tudi spodbudni rezultati. Prav tako intenzivno tečejo tudi priprave za pričetek proizvodnje kartonske embalaže, ki naj bi predvidoma stekla v aprilu. V informatorju pa so delno že bile prikaza-

Po mesecu in pol mučnih razprav na zborih delavcev, sejah in iskanju najboljših izdelkov iz težke gospodarske krize našega podjetja smo se prvič srečali tudi s precejšnjim številom delavcev, katerih delo začasno ni potrebno in so bili kot začasni presežki napoteni na čakanje na domu.

Čeprav smo že od januarskega zbora delavcev vedeli, da bo do določenega števila začasnih presežnih delavcev prišlo, je vsak izmed nas gojil upanje, da ta ukrep ne bo zadel prav njega. Pa vendar je to upanje splahnelo tisti dan, ko je okrog 130 delavcev dobilo odločbe in odšlo na čakanje. Iz mnogih pogovorov, ki sem jih imel s temi ljudmi, lahko povem, da velika večina teh ljudi doživlja psihične strese, ki se odražajo v mnogih neprespanih nočeh, izgubi apetita in podobnem. Pri določenih ljudeh pa je poleg skrbi za

ne tudi druge možnosti za preizposlitev in ohranitev čim večjega števila delovnih mest. Na pobudo sindikata je prišlo tudi do pogovora s hrastniškimi poslancem gospodom Potrčem, ki je poudaril, da se s podobnimi težavami srečuje večina izvozno usmerjenih podjetij, da pa smo eno redkih, ki za svoje presežne delavce pripravljamo program za preizposlitev.

Naloga sindikata bo v naslednjih mesecih predvsem stalen nadzor izvajanja programa za sanacijo razmer v Steklarni, saj imamo iz preteklosti slabe izkušnje s podobnimi programi, ki so v večini ostali samo na papirju.

Čeprav se podjetje srečuje z velikimi likvidnostnimi težavami, pa bo ena glavnih nalog vodstva, da poleg nakananih rešitev za sanacijo razmer v Steklarni skrbi za redna izplačila osebnih dohodkov, kar je eden osnovnih pogojev za ohranitev socialnega miru v podjetju.

Naj na koncu povabim tudi vse člane našega kolektiva, da pripomorejo s svojimi mnenji in predlogi oblikovati tako glasilo Steklar, da bo resnično časopis vseh delavcev Steklarne.

Soniboj Knežak

Nagradna križanka

	SAMO HUBAD	NAJBOLJ RAZŠIRJENA RASTLINA	IME IR-SKEGA POLITIKA DE VALERE	GRŠKA CRKA	LOVRO TOMAN	OSKAR NEDBAL	PONTSKI KRALJ, KI JE NAPRAVIL SAMOMOR	BESEDA SKRAJŠANKA NPR. NA MO ANAGRAM MARINKO	TONA	PEVKA PRODNIK	TELOVADNO ORODJE	IMRE NAGY	PERZIJSKI BOG OGNJA	VODLINIČA ZA RAZSVETLJAVO	NADALJEVANJE GESLA
									SESTAVLJALEC STROJEV DEL TELESA						
	NEKD. CILTROENOV AVTO				VRSTA HRASTA	TRGALEC	RT NA OTOČJU OGNJENA ZEMLJA					STARORIMSKE POZDRAV	OTOK V KIKLADIH		
13, 18. IN 49. CRKA V ABECEDI	IGRALEC BAN				FRANCOSKA FILMSKA IGRALKA (MARTINE)					UTEŽNA ENOTA ZA DRAGE KAMNE IN ZLATO					
KRATKA, KRIVA SABLJA	DALM. ŽENSKO IME				STAROGRŠKA PESNICA					ANDREJ NOVAK			GOROVJE V SAHARI (ASBEN)	ŠPANIJA	DOLG PREČEN DROG
MESTO NA NIZO-ZEMSKEM	AVTOR: KARLI DREMEL	POKONČNA VZHODNO-AZIJSKA SLIKA NA SVILENEM SVITKU	IZDELEK PREDILNICE	K I S							AVSTRALSKA PISA-TELIČICA (ELEANOR)				
GRŠKA BOGINJA PRAVICE		PROSTOR V CERKVI			KAR NA MAŽEMO NA KRUH						IRANSKA DENARNA ENOTA				STARA DAJATEV
JASLI BREZ SAMOGLASNIKOV	PIANIST BERTON-CEJL				ARNOLD TOVORNIK			BAVAR. VOJVODA, KI JE ZADUSIL UPOR KARRANTANCEV	NEMŠKI FILOZOF (THEODOR)	IGRALKA GARDNER					
LETNI GOZDNI POSEK	EGIPTOVSKI KRALJ (PIRAMIDA)	PIŠČANČEK					BULJBA	IME GRŠKEGA SKLADATELJA TEODORAKISA					TONE SELIŠKAR	EPSKA PESNITEV LER-MONTOVA	
OBMORSKO MESTO NA KRETI						SADRA, GIPS						ZMAGA PRI SAHU			
						AVTOR "ARIANE" (CLAUDE)						HITROST, NAPREDEK			
SOGLASNIKI V BESEDI MIKENE	IVAN MINATTI			DUŠA UMR-LIH PRI STARIH SLOVANIH	IME SO-PROGE GORBAČOVA					MANJŠA VOJASKA ENOTA	SAMUEL COLT			ITALIJA	TRENJE
	ŽELEZOV OKSID										MESTO NA FINSKEM (TURKU)				
POMEMBEN ŠPANSKI PISATELJ					STARO JUŽNOAMERIŠKO INDIJANSKO LJUDSTVO				KANADSKI JELEN						
JANKO OROZEN	MESTO V NEMČIJI (STEKLO)	JOD			IME VE-SOLJCA ARM-STRONGA				WEBROVA OPERA						
									DUŠIK						
KISIK	IME SKLADATELJA GOTOVCA														

Hrastniški grad (1)

Ker se mnogi zanimajo za zgodovino gradu – vile kjer je dolga leta bila uprava Steklarne, zdaj pa so v njej razstavljeni vzorčni izdelki Steklarne in trgovina, bomo v nadaljevanjih objavili zgodovino kot jo je zbral in zapisal takratni ravnatelj Hrastniške osnovne šole g. Alojz Hohbauer, 23. 4. 1963 pa objavil *Zasavski vestnik*.

Hrastniški grad je bil dograjen leta 1894. Njegova lastnica je bila Ema de Seppi, ki si je leta 1907 kupila naslov cerkvene baronice. Leta 1908 je ta naslov potrdil še avstrijski cesar. Ona je bila namreč rojena plemkinja, in sicer Ema plemenita Gosseth ter je bila hčerka ustanovitelja hrastniške kemične tovarne Franca st. viteza Gosseth. Ko pa se je Ema poročila s tržaškim bogatašem de Seppijem, je seveda izgubila plemstvo. Silno si je želela postati spet plemkinja, zato je po moževi smrti leta 1906 iskala zveze za dosego svojega cilja.

Imela je pa zveze s samim papežem Pijem X., ki jo je, ko je bil še beneški patriarh – znani zagrizeni Italijan Josip

Sarto – obiskal leta 1902 na njenem gradu v Hrastniku. Pa ne samo poznanstvo s papežem, temveč tudi velike vsote denarja so ji pripomogle spet k plemstvu.

Zanimivo je, kako je postal njen oče plemenitaš. Franc Gosseth st. je bil po poklicu mizarski mojster. Iz njegove delavnice so izšla vsa gradbena in pohištvena mizarska dela za bivši cesarski grad Miramar pri Trstu. To delo mu je prineslo plemiški stan s predikatom: »Ritter von Werkstätten«. V spomin na to povišanje njegovega očeta v plemiški stan je dala njegova hči Ema zgraditi hrastniški grad v slugu gradu Miramar.

Po njeni smrti je hrastniški grad podedoval njen nečak Fric Burger, upokojeni ravnatelj kemične tovarne v Hrastniku, po njem pa njegovi sorodniki v Trstu, ki so grad prodali že pred drugo svetovno vojno hrastniški steklarni. Sedaj so v gradu pisarne steklarne. Pred nedavnim si je na pobudo Tehniškega muzeja Slovenije v Ljubljani ogledal hrastniški grad arh. inž. A. Bitenc, asistent Jožeta Plečnika. V bivši grajski kapeli (to je steklar-na opustila že pred vojno), ki je prizidana gradu, naj bi se nastanil bodoči hrastniški muzej. Po temeljitem pregledu gradu je izjavil omenjeni arhi-

tekt, naj bi razpadajočo bivšo kapelo podrl, njen stavbni material pa porabili kje drugje, s čimer bi grad dobil še lepšo zunanost. Popravilo kapele bi pa stalo lepe vsote denarja in še ne bi bilo ustrezno interesu muzeja. V gradu samem so namreč še lepši prostori za bodoči hrastniški muzej, dva velika bivša salona. Steklarna namerava letos postaviti svojo brusilnico v novozgrajeni prizidek steklarne, poslopje brusilnice pa bodo prezidali v upravno poslopje steklarne, in takrat bodo preselili pisarne iz gradu, kjer se bo lahko nastanil bodoči hrastniški muzej.

Tudi tokrat so v križanki gesla, ki se navezujejo na našo tovarno. Želimo vam mnogo užitka pri reševanju današnje križanke, ki jo pošljite na naslov: Uredništvo Steklarja, Cesta 1. maja 14, 61430 Hrastnik, do 25. marca. Med reševalce s pravilno rešitvijo bomo podelili pet nagrad in sicer: prva nagrada 2.000 SIT druga nagrada 1.500 SIT in tri nagrade po 1.000 SIT

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU št. 1/1993 smo prejeli 54 rešitev. Žreb je namenil nagrade naslednjim:

1. nagrada 2.000 SIT: Rajko Močilar
2. nagrada 1.500 SIT: Adi zaletel
- 3.–5. nagrada po 1.000 SIT: Erna Sihur, upok., Lojze Bevc, Johan Rancinger, upok.

Rešitev križanke iz prejšnje številke

VODORAVNO: nauk, pista, STEKLARNA HRASTN, iz krize v uspehe, I, N, til, totem, alt, K, etuda, amen, Svan, os, bide, arak, Dior, sneg, oris, kit, ankara, N.E., K, Se, T.N., Ban, agonija, Litt, Akola, lopar, odolin, Irka, Arp, našeškanka, špelunka, i, T.T., Orson Welles, E.U., lai, cmok, Eames, Tell, Ahr, Toni, trasa, Anja.

(K. D.)

STEKLARNA
Hrastnik **steklar**

Steklar – glasilo delavcev Steklarne Hrastnik ureja uredniški svet: Slavko Marcen, Majda Krošlin, Soniboj Knežak, Matija Koritnik, Alojz Šmagelj in Franc Vidovič. Fotografije Branko Klančar. Grafična priprava in tisk: Formatisk Ljubljana. Naslov uredništva: Steklar, Hrastnik, C. 1. maja 14, telefon 0601/41-622. Po mnenju Urada za informiranje pri vladi Republike Slovenije (št. 23/32-93) z dne 25. 1. 1993 je glasilo proizvod informativne narave, za katere se plačuje 5 odstotni prometni davek.